

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 15Co/58/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6118223758
Dátum vydania rozhodnutia: 12. 12. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Anna Ilčinová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2019:6118223758.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Anny Ilčinovej a členov senátu JUDr. Jozefa Angeloviča a JUDr. Mareka Kohúta v spore žalobkyne: Š. R., V.. XX.XX.XXXX, P. XXX/XX T. S., XXX XX L. V. B., právne zastúpenej WEBBER LEGAL, s. r. o., so sídlom Na rozhlíadke 2, 831 01 Bratislava - Nové Mesto, IČO: 50 680 552, proti žalovanému: PROFI CREDIT Slovakia, s. r. o., so sídlom Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 35 792 752, právne zastúpenému Advokátskou kanceláriou JUDr. Andrea Cviková, s. r. o., so sídlom Kubániho 16, 811 04 Bratislava, IČO: 47 233 516, o zaplatenie 794,32 Eur s príslušenstvom, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Vranov nad Topľou, č. k. 7Csp/37/2018-249 zo dňa 17. mája 2019 takto

rozhodol:

Potvrdzuje rozsudok vo výroku o zaplatení 794,32 eur s príslušenstvom a vo výroku o trovách konania.

Žalobkyňa má nárok na náhradu trov odvolacieho konania proti žalovanému v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Vranov nad Topľou (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom rozhodol takto:

„I. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi sumu 794,32 Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 120,30 Eur od 09.02.2018 do zaplatenia a vo výške 5 % ročne zo sumy 674,02 Eur od 31.01.2019 do zaplatenia v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. V prevyšujúcej časti súd žalobu zamieta.

III. Žalobca má nárok voči žalovanému na náhradu trov konania v rozsahu 16 % s tým, že o výške tejto náhrady súd rozhodne osobitným uznesením po právoplatnosti rozhodnutia.“

2. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že žalobkyňa sa žalobou podanou 14.02.2018 prostredníctvom právneho zástupcu na Okresný súd Banská Bystrica domáhala v konaní vedenom pod sp. zn. 8Up/93/2018 vydania rozsudku, ktorým by súd zaviazal žalovaného zaplatiť žalobkyni sumu 590,67 Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 6 % ročne zo sumy 69,37 Eur od 18.08.2010 do zaplatenia, s úrokom z omeškania vo výške 6 % ročne zo sumy 40,10 Eur od 14.10.2010 do zaplatenia, s úrokom z omeškania vo výške 6 % ročne zo sumy 40,10 Eur od 02.11.2010 do zaplatenia, s úrokom z omeškania vo výške 6 % ročne zo sumy 80,20 Eur od 30.11.2010 do zaplatenia, s úrokom z omeškania vo výške 6 % ročne zo sumy 40,10 Eur od 02.12.2010 do zaplatenia, s úrokom z omeškania vo výške 6 % ročne zo sumy 40,10 Eur od 02.01.2011 do zaplatenia, s úrokom z omeškania vo výške 6 % ročne zo sumy 40,10 Eur od 02.02.2011 do zaplatenia, s úrokom z omeškania vo výške 6 % ročne zo sumy 40,10 Eur od 02.03.2011 do zaplatenia, s úrokom z omeškania vo výške 6 % ročne zo sumy 40,10 Eur od 02.04.2011 do zaplatenia, s úrokom z omeškania vo výške 6,25 % ročne zo sumy 40,10 Eur od 02.05.2011 do

zaplatenia, s úrokom z omeškania vo výške 6,25 % ročne zo sumy 40,10 Eur od 02.06.2011 do zaplatenia, s úrokom z omeškania vo výške 6,25 % ročne zo sumy 40,10 Eur od 02.07.2011 do zaplatenia, s úrokom z omeškania vo výške 6,50 % ročne zo sumy 40,10 Eur od 02.08.2011 do zaplatenia a náhrady trov konania. Žalobkyňa žalobu odôvodnila tým, že 02.10.2008 uzatvorila so žalovaným Zmluvu o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX (ďalej len „Zmluva“), predmetom ktorej bolo poskytnutie spotrebiteľského úveru žalovaným. Zmluva je v hrubom rozpore so zákonom č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1986 Zb. o Slovenskej obchodnej inšpekcii v znení neskorších predpisov, so zákonom č. 250/2007 Z.z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov a zákonom č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník, pretože úroky boli dojednané vo výške 79,49 % p. a., teda úroková sadzba bola takmer 6-násobkom priemernej sadzby úverov poskytovaných v rovnakom období. Ďalej poukázala na to, že Zmluva bola uzatváraná dvojkrokovu, keďže návrh na uzavretie Zmluvy podpísala 30.09.2008 vo Vranove nad Topľou a žalovaný tento návrh akceptoval podpisom Zmluvy 02.10.2008 v Bratislave, pričom konečná splatnosť úveru je vyjadrená iba v Oznámení veriteľa o schválení úveru, s čím žalobkyňa nikdy písomne nesúhlasila, teda predmetný údaj sa nikdy nestal súčasťou Zmluvy, v dôsledku čoho sa poskytnutý úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. Ku dňu podania žaloby žalobkyňa uhradila žalovanému 1.254,45 Eur, z čoho na istinu uhradila 663,88 Eur a na úroky a poplatky 590,67 Eur. Žalobkyňa vyzvala predžalobnou výzvou 07.02.2018 prostredníctvom svojho právneho zástupcu žalovaného na vydanie bezdôvodného obohatenia v lehote jedného pracovného dňa od doručenia tejto výzvy, avšak žalovaný požadované bezdôvodné obohatenie do podania predmetnej žaloby žalobkyňi nevydal.

3. Okresný súd Banská Bystrica vydal 20.02.2018 platobný rozkaz, voči ktorému podal žalovaný v zákonom stanovenej lehote odpor. Žalovaný v odpore tvrdil, že výška odplaty uvedená v Zmluve je v súlade s právnou úpravou účinnou v čase uzatvorenia Zmluvy. Zároveň poukázal na skutočnosť, že Zmluva je tvorená ustanoveniami Žiadosti o poskytnutie revolvingového úveru/Zmluva, zmluvnými dojednaniami tvoriacimi jej rubovú časť a prílohami tvoriacimi súčasť Zmluvy. Z ustanovenia článku 4 odsek 4.6 zmluvných dojednaní vo všetkých prípadoch vyplýva deň splatnosti poslednej splátky úveru resp. revolvingu, ktorý je podľa posledného splátkového kalendára dňom konečnej splatnosti úveru. Navyše zdôraznil, že zákon o spotrebiteľských úveroch účinný v čase uzatvorenia Zmluvy nevyžadoval, aby boli sumy istiny, úroku a iných poplatkov tvoriace jednu splátku uvedené jednotlivo popri sebe. Napokon žalovaný namietal premlčanie uplatneného nároku v celom rozsahu, keďže posledná úhrada predmetného úveru bola zrealizovaná 08.08.2011, následkom čoho došlo k ukončeniu zmluvného vzťahu a žaloba nebola doručená na súd skôr ako 08.02.2018, teda po uplynutí zákonnej premlčacej doby.

4. V replike z 12.04.2018 právny zástupca žalobkyne tvrdil, že dojednaná odplata je absolútne neplatná pre jej značný rozpor s dobrými mravmi a popritom zopakoval argumenty prezentované v žaloba.

5. Rovnako právny zástupca žalovaného zopakoval v duplike argumenty uvádzané už v odpore.

6. Podaním doručeným súdu 14.1.2019 žiadala žalobkyňa, aby súd vyhovel návrhu na zmenu petitu žaloby, keďže žalobkyňa vykonala v prospech žalovaného na poskytnutý úver vyššie úhrady ako boli uplatnené pôvodnou žalobou a aby vydal rozsudok v nasledujúcom znení: „Žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyňi sumu vo výške 794,32 Eur spolu s úrokmi z omeškania vo výške 9 % ročne zo sumy 17,82 Eur od 26.06.2010 do zaplatenia, zo sumy 11,63 Eur od 26.06.2010 do zaplatenia, zo sumy 80,20 Eur od 18.08.2010 do zaplatenia, zo sumy 40,10 Eur od 14.10.2010 do zaplatenia, zo sumy 80,20 Eur od 30.11.2010 do zaplatenia, zo sumy 40,10 Eur od 04.12.2010 do zaplatenia, zo sumy 40,10 Eur od 06.01.2011 do zaplatenia, zo sumy 40,10 Eur od 11.02.2011 do zaplatenia, zo sumy 40,10 Eur od 10.03.2011 do zaplatenia, zo sumy 40,10 Eur od 09.04.2011 do zaplatenia, vo výške 9,25 % ročne zo sumy 40,10 Eur od 06.05.2011 do zaplatenia, zo sumy 40,10 Eur od 08.06.2011 do zaplatenia, zo sumy 40,10 Eur od 08.07.2011 do zaplatenia, vo výške 9,50 % ročne zo sumy 40,10 Eur od 04.08.2011 do zaplatenia, zo sumy 203,47 Eur od 09.08.2011 do zaplatenia, a to všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku.“ Ďalej zdôraznila, že sa prvýkrát dozvedela o skutočnosti, že má nárok na bezdôvodné obohatenie až v januári 2018, kedy kontaktovala advokáta a oznámila mu, že žalovaný jej vykonáva zrážky zo mzdy súvisiace so spotrebiteľskými úvermi uzatvorenými v roku 2010 a požiadala ho o právnu pomoc.

7. Uznesením zo 17.01.2019 právoplatným 30.01.2019 súd v celom rozsahu vyhovel návrhu žalobkyne na zmenu petitu.

8. Na základe vykonaného dokazovania súd dospel k záveru, že v danom prípade ide o neprimerane vysoké úroky, ktoré boli dohodnuté v rozpore s dobrými mravmi, preto je s poukazom na ustanovenie § 39 Občianskeho zákonníka Zmluva v časti odplaty neplatným právnym úkonom. V tomto dôsledku mal súd za to, že žalobkyňa mala povinnosť vrátiť žalovanému iba poskytnuté plnenie a žalovaný bol povinný vrátiť žalobkyňi zvyšok ako bezdôvodné obohatenie. Napokon súd poukázal na dôvody, pre ktoré predmetný úver považuje za bezúčelný a bez poplatkov. Predovšetkým v Zmluve je uvedený iba počet splátok a výška celkovej mesačnej splátky bez rozdelenia istiny a úrokov a bez uvedenia konkrétnych dátumov ich číselným vyjadrením. Neuvedenie termínu splatnosti splátok v Zmluve, ale v Oznámení o schválení úveru, ktoré je jednostranným úkonom žalovaného neznamena, že žalobkyňa prijala takto zmenený návrh Zmluvy. Navyše čerpanie úveru nemožno považovať za konkludentné prijatie návrhu Zmluvy. V Zmluve absentuje aj uvedenie konečnej splatnosti úveru. Súd priznal žalobkyňi sumu 794,32 Eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 120,30 Eur od 09.02.2018 do zaplatenia a vo výške 5 % ročne zo sumy 674,02 Eur od 31.01.2019 do zaplatenia. Ohľadom uplatňovanej sumy 120,30 Eur ako bezdôvodného obohatenia, na úhradu ktorého bol žalovaný vyzvaný 07.02.2018, mal súd za to, že žalovaný sa dostal do omeškania 09.02.2018. Ohľadom uplatňovanej sumy 674,02 Eur ako bezdôvodného obohatenia mal súd za to, že za výzvu na jej úhradu je potrebné považovať doručenie uznesenia o zmene petitu žaloby žalovanému, ktoré si žalovaný prevzal 30.01.2019 a teda v omeškaní je odo dňa nasledujúceho, t. j. od 31.01.2019. Zvyšok uplatňovaného úroku z omeškania súd zamietol, nakoľko aj za to, že žalovaný je povinný uhradiť úrok z omeškania až odo dňa nasledujúceho po doručení výzvy. Keďže výška úroku z omeškania bola v čase omeškania podľa nariadenia vlády SR č. 87/1995 Zb., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka 5 %, súd priznal žalobcovi úroky z omeškania v tejto výške. Námietku premlčania vznesenú žalovaným súd nepovažoval za dôvodnú, pretože žalobkyňa sa dozvedela, že na jej úkor došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto ho získal až po porade so svojím právnym zástupcom 24.01.2018 a žaloba bola podaná na súd 14.02.2018.

9. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol v zmysle § 255 ods. 2 Civilného sporového poriadku, keďže žalobca mal v konaní úspech v časti, ktorá ku dňu vyhlásenia rozhodnutia predstavovala sumu 811,81 Eur, teda 58 % a neúspech v časti zamietnutia žaloby, ktorá predstavuje úspech žalovaného v rozsahu 42 %. Z procesného hľadiska teda nesie zodpovednosť za trovy žalovaný, na ktoré vznikol žalobkyňi nárok v rozsahu 16 %.

10. Rozhodnutie právne odôvodnil ustanovením § 39, § 41, § 44 ods. 1, 2, § 46 ods. 2, § 52 ods. 1, 2, 3, § 53 ods. 1, 5, § 54 ods. 1, 2, § 100, § 107 ods. 1, 2, § 451 ods. 1, 2, § 457, § 458 ods. 1, § 517 ods. 1, 2, § 563 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník účinného v čase uzatvorenia Zmluvy, § 497 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník, § 25 ods. 1, 2 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, § 2 písm. a), § 3 ods. 1, 2, § 4 ods. 1, 2, 3, 4 zákona 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1986 Zb. o Slovenskej obchodnej inšpekcii v znení neskorších predpisov účinným v čase uzatvorenia Zmluvy, § 3 nariadenia vlády SR 87/1995 Z.z., ktorým sa vykonávajú niektoré ustanovenia Občianskeho zákonníka, § 251, § 255 ods. 2, § 262 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok.

11. Proti tomuto rozsudku v rozsahu jeho výroku o zaplatení 794,32 Eur s príslušenstvom a výroku o trovách konania v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie žalovaný namietajúc, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. V odvolaní žalovaný tvrdil, že ak bezdôvodné obohatenie malo vzniknúť plnením z neplatného právneho úkonu a zároveň malo byť úmyselné, potom úmysel získať bezdôvodné obohatenie by logicky musel existovať v dobe, kedy malo dôjsť k vzniku Zmluvy. Navyše, ak súd konštatuje úmysel získať bezdôvodné obohatenie, potom predsa postup podľa zákona o spotrebiteľských úveroch záver súdu vylučuje, pričom súd neuvádza ani len to, aké ustanovenie daného zákona mal žalovaný porušiť. Popritom žalovaný poukázal na nesprávnosť a nezákonnosť záveru súdu prvej inštancie ohľadom vyhodnotenia výšky odplaty za neplatnú pre rozpor s dobrými mravmi a posudzovania výšky odplaty bez zreteľa na nariadenie vlády č. 238/2008 Z.z., ktorým sa ustanovuje výška, ktorú nesmie prevýšiť odplata za poskytnutie spotrebiteľského úveru. Konštatoval,

že hodnota najvyššej prípustnej odplaty ako maximálne povolená hodnota odplaty bola stanovená Ministerstvom financií SR. Súd prvej inštancie určovaním a posudzovaním obsahu právneho predpisu prekročil kompetencie všeobecného súdu a záver súdu o tom, že výška odplaty určená podľa nariadenia vlády č. 238/2008 Z.z. je odplatom nebankových subjektov, je nepreskúmateľný. Žalovaný namietal aj záver súdu o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru z dôvodu absencie rozčlenenia splátok v Zmluve. Súčasne žalovaný považoval za zavádzajúci záver súdu o neuvedení konkrétnych dátumov, pretože Zmluva obsahuje dátum splatnosti tej - ktorej splátky. Napokon v súvislosti s uvedením konečnej splatnosti zdôraznil, že spôsob vyjadrenia konečnej splatnosti v čase uzatvorenia Zmluvy žiadny zákon neustanovoval. Žalovaný navrhol, aby odvolací súd rozsudok v napadnutej časti zmenil a žalobu zamietol alebo, aby rozsudok v napadnutej časti zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Zároveň si žalovaný uplatnil nárok na náhradu trov právneho zastúpenia v odvolacom konaní a náhradu iných trov odvolacieho konania.

12. K odvolaniu žalovaného sa žalobkyňa v súdom stanovenej lehote nevyjadřila.

13. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 CSP a contrario) s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozsudku oznámil na úradnej tabuli aj webovej stránke Krajského súdu v Prešove a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné.

14. V odvolacom konaní z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd vec prejedná v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadne akých výrokov rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený a povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať.

15. Nakoľko žalovaný napadol rozsudok len v rozsahu výroku o zaplatení 794,32 Eur s príslušenstvom a výroku o trovách konania, odvolací súd nemohol podrobiť súdному prieskumu výrok rozsudku, ktorými súd žalobu v prevyšujúcej časti zamietol.

16. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietaným nesprávnym právnym posúdením, to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II.ÚS 78/05).

17. Odvolací súd považuje rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom rozsahu za vecne správny. Vo vzťahu k odvolacím námietkam žalovaného a na zvýraznenie správnosti napadnutého rozsudku dopĺňa nasledovné.

18. Podľa § 497 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník (ďalej len „Obchodný zákonník“), zmluvou o úvere sa zaväzuje veriteľ, že na požiadanie dlžníka poskytne v jeho prospech peňažné prostriedky do určitej sumy a dlžník sa zaväzuje poskytnuté peňažné prostriedky vrátiť a zaplatiť úroky.

Podľa § 502 ods. 1 Obchodného zákonníka, od doby poskytnutia peňažných prostriedkov je dlžník povinný platiť z nich úroky v dojednanej výške, inak v najvyššej prípustnej výške ustanovenej zákonom alebo na základe zákona. Ak úroky nie sú takto určené, je dlžník povinný platiť obvyklé úroky požadované za úvery, ktoré poskytujú banky v mieste sídla dlžníka v čase uzavretia zmluvy. Ak strany dojednávajú úroky vyššie než prípustné podľa zákona alebo na základe zákona, je dlžník povinný platiť úroky v najvyššej prípustnej výške.

Podľa § 503 ods. 1 Obchodného zákonníka, záväzok platiť úroky je splatný spolu so záväzkom vrátiť použité peňažné prostriedky. Ak lehota na vrátenie poskytnutých peňažných prostriedkov je dlhšia ako rok, sú úroky splatné koncom každého kalendárneho roka. V čase, keď sa má vrátiť zvyšok poskytnutých peňažných prostriedkov, sú splatné aj úroky, ktoré sa ho týkajú.

Podľa § 39 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“), neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

Podľa § 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka, kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať.

Podľa § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka, bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

19. Je nepochybné, že Zmluva uzatvorená medzi žalobkyňou a žalovaným, je štandardnou formulárovou spotrebiteľskou zmluvou, kde žalovaný vystupoval v postavení dodávateľa, pretože pri uzatváraní spotrebiteľskej zmluvy konal v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti a žalobkyňa je spotrebiteľom, keďže pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekonala v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti. Z uvedeného je zrejmé, že súd prvej inštancie správne ustálil, že na predmetnú zmluvu je nutné aplikovať ustanovenia Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách.

20. Východiskom spotrebiteľskej ochrany je postulát, podľa ktorého sa spotrebiteľ ocitá vo fakticky nerovnom postavení s profesionálnym dodávateľom, a to s ohľadom na okolnosti, za ktorých dochádza ku kontraktácii, s ohľadom na väčšiu profesionálnu skúsenosť predávajúceho, lepšiu znalosť práva a ľahšiu dostupnosť právnych služieb a konečne so zreteľom na možnosti stanovovať zmluvné podmienky jednostranne cestou formulárových zmlúv. Pre takéto vzťahy je charakteristické, že podnet ku zmluvnému jednaniu prichádza spravidla od dodávateľa, pričom spotrebiteľ nie je na všetky zmluvné dojednania pripravený a skúsený.

21. Spoločným znakom tejto úpravy je teda snaha cestou práva vyrovnať túto faktickú nerovnosť, a to formou aj prípadného obmedzenia autonómie vôle. Základným princípom spotrebiteľských zmlúv je zásada, podľa ktorej nesmú obsahovať neprijateľnú podmienku, teda také zmluvné dojednanie, ktoré spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, a to pod sankciou absolútnej neplatnosti takejto podmienky.

22. Z hľadiska posúdenia nekalých podmienok v spotrebiteľských zmluvách Smernica Rady 93/13 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách si stanovila práve za cieľ vyvážiť faktickú nerovnováhu medzi dodávateľom a spotrebiteľom pozitívnym zásahom štátu.

23. Dôvody odklonu odvolacieho súdu od rozhodovacej praxe NS SR (uznesenie 3 Cdo 146/2017 zo dňa 22.02.2018 a ďalšie) vychádzajú z názoru, že záver o eurokonformnom výklade s cieľom dospieť k záveru sledovaného smernicou možno urobiť až po aplikácii všetkých do úvahy prichádzajúcich výkladových metód a s využitím právneho poriadku ako celku.

24. V súvislosti s údajom podľa ust. § 9 ods. 2 písm. k) zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej aj „ZoSÚ“) a rozsudkom Súdneho dvora vo veci C-42/2015 Home Credit Slovakia, a.s. a Klára Biróová odvolací súd poukazuje na účinok smerníc. Otázka účinku smerníc sa vo všeobecnosti v podstate týka vymedzenia podmienok, za ktorých vnútroštátne orgány môžu určitú normu práva Únie aplikovať priamo, bezprostredne, na prípad, ktorý riešia.

25. Vzhľadom na existenciu ustálenej judikatúry SD EÚ na otázku priameho účinku smerníc v spore medzi jednotlivcami (v tomto konkrétnom prípade veriteľ verzus spotrebiteľ) v zásade platí zákaz horizontálneho priameho účinku spočívajúci v tom, že žiadne ustanovenie smernice zaručujúce jednotlivcovi práva alebo ukladajúce povinnosti ako také sa nemôže použiť v rámci sporu, v ktorom stoja proti sebe výhradne jednotlivci.

26. Z uvedeného vyplýva, že priamy účinok je tak v zásade možný len v spore medzi jednotlivcom a štátom, kedy sa jednotlivец dovolá svojho práva vyplývajúceho zo smernice priamo voči štátu ako subjektu zodpovednému za nesprávne implementovanie smernice.

27. Problém nastal v súvislosti s pochybnosťami, kde sú hranice nepriameho účinku smernice. Súd totiž na jednej strane má za cieľ v zmysle rozsudku C-42/15 dosiahnuť plný účinok smernice pri využití všetkých aplikačných metód a ustanovení celého právneho poriadku, no na druhej strane existujú obavy, aby nedošlo v sporoch medzi jednotlivcami k aplikácii nepriameho účinku smernice contra legem a navyše aj proti princípom súkromného práva, akým je aj princíp právnej istoty.

28. Tak explicitne presné ustanovenie akým je ustanovenie § 9 ods. 2 písm. k) ZoSÚ cez prizmu eurokonformného výkladu nemožno ignorovať a tolerovať absenciu údajov o výške, počte a termíne splátok istiny, úrokov a iných poplatkov v žiadnej zmluve o úvere. Zákonodarca v citovanom ustanovení jasne deklaroval, aké následky sú spojené s absenciou obligatórnych náležitostí uvedených pod písm. k) § 9 odsek 2 ZoSÚ a odvolací súd nevidí dôvod na odklon od vnútroštátneho predpisu, ktorý bol v čase uzavretia zmluvy ako aj v čase vydania napadnutého rozsudku platný a účinný.

29. Zákonom č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch bola do právneho poriadku zakotvená dikcia zákonnej náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere o spôsobe splácania úveru podľa istiny, úrokov a iných poplatkov. Približne štyri roky táto zákonná dikcia bola spojená ešte aj kumulatívne s právom na uvedenie súčtu týchto platieb. Nemali by byť žiadne pochybnosti, že v tom čase smernica Rady 87/102/EHS nevyžadovala plnú harmonizáciu.

30. Zákonom č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov bola transponovaná smernica 2008/48/ES z 23. apríla 2008, ktorá vyžadovala plnú harmonizáciu. Do tohto nového zákona o spotrebiteľských úveroch bola prevzatá z predchádzajúceho zákona totožná dikcia splácania spotrebiteľských úverov podľa splátok istiny, úrokov a iných poplatkov.

31. Klausula objasňujúca špecifikáciu splátok úveru nielen podľa istiny, ale aj úrokov a poplatkov má význam, aby bol jasný údaj, (i) z čoho splátka pozostáva, (ii) či splátka obsahuje aj poplatky, (iii) či neobsahuje poplatky, ktoré nemajú byť zaradené do RPMN, (iiii) či ide o amortizované splácanie alebo bez amortizácie alebo (iiiii) údaj o tom, v ktorých splátkach je výlučne istina a v ktorých len poplatky (pri niektorých typoch úverov sú zmluvy formulované tak, že najprv sa splácajú výlučne úroky a v poslednej splátke istina) a pod..

32. Podľa názoru odvolacieho súdu špecifikácia splátok úveru má svoj význam aj v tom, že spotrebiteľ má možnosť v prípade sankcie bezpoplatkovosti priamo zistiť, ktorej časti splátky sa táto sankcia týka. Spotrebiteľ má tiež možnosť kontroly, či v splátke použitej na účely výpočtu RPMN nie je uvedený poplatok, ktorý sa do RPMN nesmie započítať. RPMN pritom predstavuje dôležitý údaj o celkových nákladoch na úver. Špecifikácia splátok úveru môže odhaliť aj nekalé obchodné praktiky, ak by nedošlo k naplneniu predzmluvných informácií o splátkach úveru (cieľ podľa II. bod 2 smernice 2008/48/ES).

33. Ustanovenie § 9 odsek 2 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov presne definuje, aké náležitosti, okrem všeobecných (§ 43 Občianskeho zákonníka), musí spotrebiteľská zmluva obsahovať. Okrem iného v § 9 odsek 2 písm. k) uvádza, že zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí obsahuje najmä výšku, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, prípadné poradie, v ktorom sa budú splátky priraďovať k jednotlivým nesplateným zostatkom s rôznymi úrokovými sadzbami spotrebiteľského úveru na účely jeho splatenia. Z uvedeného je zrejmé, že povinnými náležitosťami zmluvy o spotrebiteľskom úvere podľa úpravy platnej v čase uzavretia zmluvy medzi stranami sporu boli aj suma, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, pričom slová suma, počet a termíny splátok sa viažu ku každej z tam uvedených zložiek spotrebiteľského úveru, teda tak k istine, ako aj k úrokom a iným poplatkom. Je teda jednoznačné, že v každej zmluve musí byť uvedená tak výška istiny, ako aj úrokov a iných poplatkov, taktiež aj ich počet a termíny splátok. V danom prípade Zmluva uzatvorená medzi stranami sporu (č. I. 8 spisu) obsahovala len výšku mesačnej splátky v sume 40,10 Eur (1.208,- Sk) a počet splátok 36.

34. Vo vzťahu k záverom Súdneho dvora EÚ vo veci C-42/15 odvolací súd poukazuje aj na príspevok doc. JUDr. Jánošíkovej, PhD.: „Otázne však je, ako by na tento záver mal zareagovať sudca rozhodujúci konkrétny spor. Ak totiž zistí, že neuvedenie konkrétnej náležitosti v zmluve o spotrebiteľskom úvere by malo byť v zmysle § 9 ods. 2 zákona č. 129/2010 sankcionované zánikom nároku veriteľa na

úrok a poplatky, ale súčasne dospeje k záveru, že ide o náležitosť, ktorej neuvedenie v zmluve o spotrebiteľskom úvere nemá vplyv na možnosť spotrebiteľovi posúdiť rozsah jeho záväzku, tak vlastne narazil na rozpor medzi vnútroštátnou právnou úpravou a právom Únie. Keďže však norma práva Únie má v tomto prípade podobu smernice, vzhľadom na horizontálny právny vzťah medzi veriteľom a spotrebiteľom nemôže mať smernica priamy účinok. Zistený rozpor je teda možné vyriešiť len prostredníctvom nepriameho účinku smernice, čo znamená pokúsiť sa o taký výklad zákona č. 129/2010, ktorým sa rozpor odstráni. Domnievam sa však, že v tomto prípade by sudca narazil na jednu z hraníc povinnosti eurokonformného výkladu vnútroštátneho práva, ktorou je zákaz výkladu contra legem. Nevieť si totiž predstaviť, akou výkladovou metódou by bolo možné obísť príkaz považovať zmluvu o spotrebiteľskom úvere za bezúročnú a bez poplatkov obsiahnutý v § 9 ods. 2 zákona č. 129/2010. Nešlo by už podľa môjho názoru o výklad práva, ale o sudcovskú tvorbu práva.“

35. K odvolacej námietke žalovaného ohľadom vyhodnotenia výšky odplaty za neplatnú pre rozpor s dobrými mravmi a posudzovania výšky odplaty bez zreteľa na nariadenie vlády č. 238/2008 Z.z., ktorým sa ustanovuje výška, ktorú nesmie prevýšiť odplata za poskytnutie spotrebiteľského úveru odvolací súd uvádza, že úroková sadzba uvedená v zmluve vo výške 79,49 % ročne odporuje dobrým mravom, a preto je dojednanie o úrokovej sadzbe nutné považovať za absolútne neplatné (§ 3, § 39 Občianskeho zákonníka), čo znamená, že veriteľ nemá nárok na úroky z úveru. Nariadenie vlády č. 238/2008 Z.z. a ani žiadny všeobecne záväzný predpis nijako neobmedzil súdy, aby korigovali neprimerane vysoké úroky, ktoré sú síce zložkou pre výpočet RPMN, no nie sú vyňaté z posudzovania dodržania imperatívu dobrých mravov zo strany súdu. Sadzba úrokov 79,49 % ročne nemá opodstatnenie v demokratickej spoločnosti, nemožno ju označiť inak ako úžernú a odporujúcu dobrým mravom. Pri nebankových subjektoch, ktoré sú taktiež súčasťou finančného trhu sa vzhľadom na vyššiu mieru rizika vo všeobecnosti dajú akceptovať vyššie úroky, rozhodne nie však viac ako o 100 % oproti priemeru bánk. Navyše súdy sa značne kriticky vyjadrili už aj k nižším úrokovým sadzbám (napr. Krajský súd v Prešove vo veci 3Co 67/2008 (25%). Nemecký BGH v rozsudku z 13. 3. 1990 AZ XI ZR 252/89 vyhlásil úver s rozdielom o 12% percentuálnych bodov oproti priemeru na trhu pre obdobný úver za nemravný a žalobu zamietol pre rozpor plnenia s dobrými mravmi (civilnoprávna úžera). Švajčiarsky spolkový súd znížil v roku 1967 rozhodnutím z 1.4.1967 úrokovú sadzbu v prípadoch úverov pre spotrebiteľov z 26% na 18% a sadzbu 26 % vyhlásil za odporujúcu dobrým mravom.

36. K odvolacej námietke žalovaného voči bezdôvodnému obohateniu získanému úmyselne, odvolací súd konštatuje, že žalovaný ako osoba podnikajúca na finančnom trhu má odbornú prevahu nad spotrebiteľom, ktorému poskytuje svoje služby, a preto možno od neho očakávať, že vo vzťahu k nemu sa bude správať poctivo. V predmete činnosti má okrem iného i poskytovanie úverov a pôžičiek nebankovým spôsobom, teda jeho povinnosťou bolo poznať a dodržiavať právne predpisy vzťahujúce sa na poskytovanie úverov. Žalovaný musel vedieť, že neuvedením všetkých zákonných náležitostí v zmluve o úvere a zakomponovaním neprijateľných zmluvných podmienok nastane sankcia v podobe bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru a vyhlásenia neprijateľnosti zmluvných podmienok, a pre prípad, že sa tak stane, bol s uvedenou zákonnou sankciou uzročený (nepriamy úmysel).

37. Konanie žalovaného pri uzatváraní zmluvy, ktorý nerešpektoval ustanovenia zákona slúžiace na ochranu spotrebiteľa nemožno považovať za súladné s dobrými mravmi. Jeho konanie preto nemožno hodnotiť inak ako konanie zamerané na získanie bezdôvodného obohatenia bez právneho dôvodu, minimálne s nepriamym úmyslom získať majetkový prospech. S ohľadom na okolnosti prípadu možno uzavrieť, že úmysel žalovaného bezdôvodne sa obohatiť na úkor žalobcu bol daný už od uzatvorenia zmluvy, ktorej návrh koncipoval žalovaný a predložil ho na podpis žalobkyni, a teda bol daný aj v čase, kedy došlo k bezdôvodnému obohateniu na strane žalovaného. (Porovnaj rozsudok Krajského súdu v Prešove z 12. decembra 2011, sp. zn. 7Co/84/2011, tiež rozsudok Krajského súdu v Prešove z 21.1.2013, sp. zn. 2Co 9/2012)

38. Vzhľadom na uvedené súd prvej inštancie vec správne právne posúdil, keď považoval úver poskytnutý žalobkyni za bezúročný a bez poplatkov a následne priznal žalobkyni nárok na zaplatenie sumy 794,32 Eur s príslušenstvom, ktorá predstavuje bezdôvodné obohatenie žalovaného.

39. Postupom podľa § 387 ods. 1 CSP odvolací súd rozsudok v napadnutej časti ako vecne správny potvrdil.

40. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP, podľa ktorého žalobkyňa ako sporová strana mala v odvolacom konaní plný úspech, teda má nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % proti žalovanému, ktorý v odvolacom konaní úspech nemal. Výšku týchto trov ustáli postupom podľa § 262 ods. 2 CSP súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozhodnutia odvolacieho súdu samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

41. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Prešove pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh - § 428 CSP).